

INTENZÍV SZÜLŐSZOBA

Szerkesztette
Dr. LAMPÉ LÁSZLÓ

Írta

Dr. GAÁL JÓZSEF
Dr. KOMÁROMY BÉLA
Dr. LAMPÉ LÁSZLÓ

Dr. MIHÁLY GYÖRGY
Dr. MOCSÁRY PÉTER
Dr. POHÁNKA ÖDÖN

MEDICINA KÖNYVKIADÓ • BUDAPEST, 1973

TARTALOM

<i>Előszó</i> (Árva y Sándor)	9
1. Bevezetés (Lampé László)	13
1.1 A magzati veszélyeztetettség klinikai osztályozása	17
1.1.1 Praeplacentaris (anyai) okok	18
1.1.2 Placentaris okok	18
1.1.3 Postplacentaris (magzati) okok	21
1.2 Terhesgondozás	22
1.3 A szülés észlelése	24
1.4 Postnatalis halálozás — magzatélesztés	25
2. A magzat veszélyeztetettségének felismerésére szolgáló új vizsgálóeljárások	29
<i>2.1 Az uteroplacentaris keringés vizsgálata</i> (Lampé László)	29
2.1.1 Direct módszerek	30
2.1.1.1 A venás elfolyás mérése	30
2.1.1.2 Az arteriás beáramlás mérése	30
2.1.1.3 A lepény vérátáramlásának mérése	30
2.1.2 Indirect módszerek	31
2.1.2.1 A Fick-elv alkalmazása	31
2.1.2.2 Plethysmographia	31
2.1.2.3 Hővezetési változások mérése	31
2.1.2.4 Clearance-vizsgálat	31
2.1.3 Az uterus keringésének szabályozása	35
<i>2.2 A méhműködés vizsgálata</i> (Mocsáry Péter)	39
2.2.1 A méhizom-contractio biokémiája és biofizikája	39
2.2.2 A méhizom contractióinak jellemzői	40
2.2.3 A méh contractióinak kialakulása, terjedésének törvényszerűségei ...	44

2.2.4	A méh-activitas mérése terhesség és szülés alatt	46
2.2.4.1	Külső tocometria	47
2.2.4.2	Belső tocometria	47
2.2.4.3	Electrohysterographia	50
2.2.5	A méhműködés szabályozása	50
2.2.5.1	Endocrin szabályozás	50
2.2.5.2	Idegi szabályozás	52
2.2.5.3	Egyéb factorok	54
2.2.6	A méhműködésre ható gyógyszerek	55
2.2.6.1	A méh-activitas gátlása	55
2.2.6.2	A méh-activitas fokozása	58
2.2.7	Pathológiás méh-activitas	60
2.2.7.1	Csökkenet méh-activitas (inertia)	60
2.2.7.2	Fokozott méh-activitas	60
2.3	<i>A foeto-placentaris egység hormonalis vizsgálata (P o h á n k a Ö d ö n)</i>	62
2.3.1	Történeti áttekintés	62
2.3.2	A gravida oestrogen-háztartása	64
2.3.2.1	Physiologia	64
2.3.2.2	Pathophysiologia	71
2.3.3	Vizelet-oestrogenek meghatározása	72
2.3.4	Ellenőrzési program	74
2.3.5	Egyéb placentaris hormonok	74
2.4	<i>A magzatvíz vizsgálata (G a á l J ó z s e f)</i>	76
2.4.1	Az amnioscopia	76
2.4.1.1	Az amnioscop	79
2.4.1.2	A positiv amnioscopos lelet előfordulási gyakorisága	83
2.4.1.3	Az amnioscopos vizsgálat indicatiói	84
2.4.1.4	Az amnioscopos vizsgálat szövődményei	89
2.4.1.5	Az ambulans amnioscopos vizsgálat	90
2.4.1.6	Az amnioscopia megbízhatósága	90
2.4.1.7	Positiv amnioscopos lelet — műtéti indicatio — műtéti gyakoriság ..	91
2.4.1.8	Teendők positiv lelet észlelésekor	92
2.4.1.9	Az amnioscop felhasználása egyéb szülészeti ténykedésekhez	92
2.4.2	Amniocentesis	92
2.4.2.1	Az amniocentesis veszélyei	93
2.4.2.2	A placenta tapadási helyének megállapítása	94
2.4.2.3	Módszerek	95
2.4.3	A magzatvíz vizsgálata a szülés alatt (transcervicalis intraamnialis catheter)	96
2.5	<i>A magzati szív működés vizsgálata (K o m á r o m y B é l a)</i>	98
2.5.1	Indirect magzati EKG (foeto-maternalis EKG)	98
2.5.1.1	A szív elektromos activitasának fejlődése	98
2.5.1.2	Az indirect magzati EKG regisztrálásának története	99

2.5.1.3	Az indirect EKG technikája	100
2.5.1.4	A normális magzati EKG (indirect elvezetés)	102
2.5.1.5	Az indirect EKG alkalmazási területei	102
2.5.1.6	Technikai különlegességek	110
2.5.2	Magzati phonocardiographia	110
2.5.2.1	Történeti áttekintés	110
2.5.2.2	A PKG regisztrálásának technikája	111
2.5.2.3	A normális magzati PKG	111
2.5.2.4	A magzati szív működés egyes szakaszai	114
2.5.2.5	A magzati PKG felhasználási területei	115
2.5.2.6	A magzati PKG előnyei	120
2.5.2.7	A PKG felhasználásának korlátai	120
2.5.3	Ikerterhesség kórismézése elektronikus úton	120
2.5.3.1	Electrocardiographia	121
2.5.3.2	Electro- és phonocardiographia	122
2.5.3.3	Phonocardiographia	123
2.5.3.4	A magzati electro- és phonocardiographia előnyei	123
2.5.3.5	Hibaforrások	124
2.5.3.6	Saját módszerünk	124
2.5.4	Terheléses próbák	125
2.5.4.1	Fizikális terhelés	126
2.5.4.2	Indukált méh-contractiókkal végzett terhelés	127
2.5.4.3	Gázterhelés	128
2.5.4.4	A terheléses vizsgálatok nehézségei	130
2.5.4.5	A terheléses próbák gyakorlati jelentősége	131
2.5.5	Direct magzati EKG	131
2.5.5.1	A direct EKG regisztrálása; elvezetések és elektródok	132
2.5.5.2	A teljes magzati EKG és a szív működés egyes szakaszai	137
2.5.5.3	A direct EKG alkalmazási területei	139
2.5.5.4	Technikai különlegességek	142
2.5.6	Egyéb vizsgáloélfjárások	143
2.5.6.1	A magzati capillaris pulsus ellenőrzése	143
2.5.6.2	A magzat szív működésének vizsgálata ultrahanggal	143
2.6	<i>A magzati sav-basis háztartás vizsgálata (G a á l J ó z s e f) .....</i>	148
2.6.1	Physiologiai és pathophysiologiai alapok	148
2.6.1.1	A placentaris gázcsere	150
2.6.1.2	A magzati vér puffer-substantiáinak működése	153
2.6.2	Magzati fejbőrvérvétel	156
2.6.3	Elektrometriás pH-mérés	160
2.6.4	A Siggaard-Andersen – Engel-féle grafikus nomogramm	163
2.6.5	A magzati sav – basis háztartás egyes parametereinek normál értékei a szülés alatt	167
2.6.6	A szülés alatti mérési eredmények értékelése a gyakorlatban	168
2.6.7	A szülés alatti magzati fejbőrvér-vizsgálatok megbízhatósága	170
2.6.8	A magzati fejbőrvér-vizsgálatok szövődményei	172
2.6.9	Az anyai sav – basis status hatása a magzatra	173

2.7	<i>A szülés alatti complex észlelés (G a á l J ó z s e f)</i>	174
2.7.1	A complex észlelés fogalma	174
2.7.2	Módszerek	175
2.7.3	A complex észlelés egyes módszereinek értéke	176
2.7.4	A complex észlelés jelentősége	179
2.7.5	Szervezési kérdések, a complex észlelés indiciói	179
2.7.6	Az intenzív szülőszoba berendezése és műszerparkja	181
2.7.7	A complex észlelés gyakorlati kivitele	183
3.	A magzat gázcsereszavari	185
3.1	<i>Az antepartalis veszélyeztetettség felismerése és kezelése (P o h á n k a Ö d ö n)</i>	185
3.1.1	Általános elvek	185
3.1.2	Az observatio lehetőségei az egyes kórképekben	187
3.1.2.1	Ikerterhesség terminus-közelben	187
3.1.2.2	Terminus-túllépés	188
3.1.2.3	Toxaemia, prae eclampsia, magzati retardatio	189
3.1.2.4	Rh-sensibilisatio	194
3.1.2.5	Anyai diabetes	194
3.1.2.6	Idős először terhesek	196
3.1.2.7	Az uteroplacentaris keringés elégtelenségének egyéb formái	197
3.1.2.8	Vérzés a harmadik trimeszterben	198
3.1.2.9	Túl nagy vagy óriás magzat az anamnesisben	198
3.1.2.10	Elhalt vagy károsodott magzat az anamnesisben	199
3.1.2.11	Köldökzsinór-complicatio gyanúja	199
3.1.2.12	Szövődmények halmozódása	199
3.1.3	Az antepartalis diagnostica lehetőségei napjainkban	200
3.1.4	Az antepartalis veszélyeztetettség prophylaxisa és therapiája	200
3.2	<i>A fenyegető asphyxia felismerése szülés alatt (K o m á r o m y B é l a)</i> ..	202
3.2.1	A physiologiás szülés hatása a magzatra	202
3.2.1.1	A foeto-maternalis gázcserét befolyásoló tényezők	202
3.2.1.2	A vérgázviszonyok	203
3.2.1.3	A sav—basis háztartás	203
3.2.2	A magzati asphyxia okai és következményei	204
3.2.3	Az asphyxia felismerésének lehetőségei	207
3.2.3.1	Indirect eljárások	207
3.2.3.2	Direct eljárások	216
3.2.3.3	Következtetések a szülőszobai gyakorlat számára	217
3.3	<i>Tapasztalataink complex észleléssel (G a á l J ó z s e f)</i>	219
3.3.1	Esetismertetések	221
3.3.2	Összefoglalás	228

3.4	<i>A magzati gázcsere és sav – basis egyensúly befolyásolása szülés alatt</i> (K o m á r o m y B é l a)	229
3.4.1	Oxygen-belélegeztetés	229
3.4.2	Alkalizáló infusio	231
3.4.3	Glucose-therapia	231
3.4.4	A magzat szív működésének befolyásolása	233
3.4.5	A méh-contractiók leállítására	236
4.	Rh-szenzibilizáltság, magzati haemolytikus betegség (L a m p é L á s z l ó)	238
4.1	Diagnostikus lehetőségek	238
4.1.1	Anamnesis	239
4.1.2	Az anyai anti-D ellenanyagok mennyisége	239
4.1.3	Röntgenvizsgálatok	239
4.1.4	Hormonürítési vizsgálatok	239
4.1.5	Magzatvíz-analýsis	240
4.1.5.1	Kémiai bilirubin-meghatározás	241
4.1.5.2	Spectrophotometriás vizsgálat	241
4.1.6	Magzati EKG és PKG	246
4.2	Praenatalis therapia	248
4.2.1	Intraperitonealis transfusio	248
4.2.2	Intraamniális transfusio	251
4.2.3	Intrauterin véresere	251
4.3	<i>Élve született hydropsos magzatok</i>	253
4.3.1	A hydrops foetus et placentae jellemzői	253
4.3.2	A hydropsos magzat sorsa	255
4.3.3	Hydropsos újszülöttek terapiája	255
4.4	<i>Szülésvezetés magzati haemolytikus betegségben</i>	258
4.5	<i>Az Rh-szenzibilizatio megelőzése anti-D immun-globulinnal</i>	260
5.	Az újszülött resuscitációja (M i h á l y G y ö r g y)	265
5.1	<i>A veszélyeztetett újszülött</i>	265
5.1.1	A koraszülött	268
5.1.1.1	A valódi koraszülött	268
5.1.1.2	Terhességi korhoz viszonyítva kis súlyú újszülött	270
5.1.2	A szénhydrat-anyagcsere zavarai	271
5.1.2.1	Újszülöttek postnatalis idiopathikus hypoglycaemiája	271
5.1.2.2	Diabetese anyák újszülöttei	272
5.1.3	Az újszülöttek vérvesztéses állapota	274
5.1.4	Morbus haemorrhagicus neonatorum	275

5.1.5	Morbus haemolyticus neonatorum	279
5.1.6	Az újszülött asphyxiája	279
5.2	<i>Állapot-diagnostica</i>	280
5.3	<i>Az újszülött resuscitatioja</i>	287
5.3.1	A légzés resuscitatioja	287
5.3.2	A sav—basis és electrolyt-háztartás rendezése	296
5.3.3	A keringés resuscitatioja — shocktalanítás	304
5.3.4	Eljárás terminusra született kis súlyú újszülött és koraszülött resuscitatioja során	309
5.3.5	Diabeticák újszülötteinek resuscitatioja	310
5.3.6	Traumás agykárosodást szenvedett újszülöttek resuscitatioja	311
5.3.7	Hibák a reanimatio végzésével kapcsolatban	312
5.3.8	A reanimatio szövödményei	313
5.3.9	Meddig van értelme az élesztési eljárások alkalmazásának?	314
5.4	<i>Az újszülöttkori intenzív therapia</i>	315
	<i>Irodalom</i>	328
	Névmutató	343
	Tárgymutató	347